

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
III kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-46-01

Druk nr 2911
Warszawa, 2 maja 2001 r.

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

Na podstawie art. 118 ust. 1 i art. 123 ust.1*) Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o ustanowieniu programu wieloletniego "Wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w samoloty wielozadaniowe", zapewnieniu warunków jego realizacji oraz o zmianie ustawy - Kodeks celny.

W załączeniu przedstawiam także uzasadnienie trybu pilnego oraz opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Obrony Narodowej.

Z wyrazami szacunku

(-) Jerzy Buzek

*) W załączeniu pismo Rady Ministrów z dnia 17.05.2001 r. o wycofaniu klauzuli pilności wobec w/w projektu ustawy.

Uzasadnienie trybu pilnego

Rzeczpospolita Polska w wyniku negocjacji Celów Sił Zbrojnych Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego zaakceptowała Cel EA-1560, dotyczący wprowadzenia do uzbrojenia Sił Zbrojnych RP samolotu wielozadaniowego. Zgodnie z wymaganiami wyżej wymienionego celu, pierwsza eskadra tych samolotów powinna osiągnąć gotowość operacyjną do końca 2003 r., a kolejne trzy eskadry w następnych trzech latach. Do jego realizacji niezbędne jest jednak pilne przeprowadzenie postępowania o zamówienie publiczne, dotyczące zakupu samolotu wielozadaniowego.

Skuteczność tego postępowania jest uzależniona z kolei od zagwarantowania środków finansowych umożliwiających realizację zamówienia. Mając na względzie fakt, że zakończenie przedmiotowego postępowania ma nastąpić w dniu 29 czerwca br., do tego czasu jest niezbędne uchwalenie przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustawy wraz z załączonym do niej programem, co może zagwarantować uznanie przez Rząd niniejszego projektu jako pilnego w rozumieniu art. 123 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

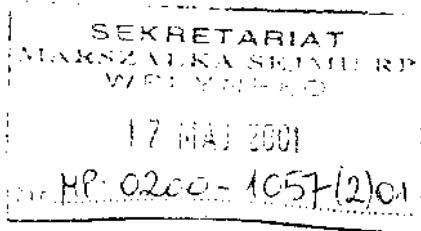

PREZES RADY MINISTRÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Jerzy Buzek

Warszawa, dnia 17 maja 2001 r.

RM 10-46-01

Pan Maciej PŁAŻYŃSKI
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Wznowy Kruc Kacanka.

Uprzejmie informuję Pana Marszałka, że Rada Ministrów postanowiła wycofać klauzulę pilności wobec projektu ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w samoloty wielozadaniowe”, zapewnieniu warunków jego realizacji oraz o zmianie ustawy - Kodeks celny, przekazanego do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 2 maja 2001 r.

Szyronami Kacanka
J. Buzek

U S T A W A**z dnia**

o ustanowieniu programu wieloletniego „Wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w samoloty wielozadaniowe”, zapewnieniu warunków jego realizacji oraz o zmianie ustawy – Kodeks celny.

Art. 1.

1. Ustanawia się wieloletni program „Wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w samoloty wielozadaniowe”, zwany dalej „programem”, stanowiący załącznik do ustawy.
2. Program jest programem wieloletnim w rozumieniu art.80 ust. 2 i ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 155, poz. 1014, z 1999 r. Nr 38, poz. 360, Nr 49, poz. 485, Nr 70, poz. 778 i Nr 110, poz. 1255 oraz z 2000 r. Nr 6, poz. 69, Nr 12, poz. 136, Nr 48, poz. 550, Nr 95, poz. 1041, Nr 119, poz. 1251 i Nr 122, poz. 1315).

Art. 2.

1. Celem programu jest wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w samoloty wielozadaniowe, stosownie do zadań wynikających z systemu obronnego oraz przyjętych zobowiązań sojuszniczych.
2. Program obejmuje:
  - 1) zakup, najem lub użyczenie 16 samolotów do końca 2003 r. oraz zakup 44 nowych samolotów w latach następnych,
  - 2) zakup zestawu logistycznego oraz lotniczych środków bojowych,
  - 3) szkolenie personelu.
3. Realizację programu powierza się Ministrowi Obrony Narodowej.

Art. 3.

1. Program będzie finansowany z budżetu państwa.

2. Łączne koszty realizacji programu nie mogą przekroczyć kwoty do realizacji zadań, o których mowa w art. 2 ust. 2.
3. Rozpoczęcie realizacji programu nastąpi w 2001 r., natomiast wyposażania w samoloty Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej zakończy się do dnia 31 grudnia 2006 r.
4. Na sfinansowanie poszczególnych etapów programu może zostać udzielona zaliczka, stosownie do wysokości wydatków zaplanowanych na dany rok.

Art. 4.

1. Minister Obrony Narodowej, po zasięgnięciu opinii ministrów właściwych do spraw gospodarki oraz do spraw finansów publicznych, określi szczegółowy plan zadaniowo-finansowy programu.
2. Minister Obrony Narodowej, po upływie każdego roku realizacji programu, składa Radzie Ministrów sprawozdanie z jego realizacji.

Art. 5.

W ustawie z dnia 9 stycznia 1997 r. – Kodeks celny (Dz.U. Nr 23, poz. 117, Nr 64, poz. 407, Nr 121, poz. 770, Nr 157, poz. 1026 i Nr 160, poz. 1084, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 160, poz. 1063, z 1999 r. Nr 40, poz. 402 i Nr 72, poz. 802, z 2000 r. Nr 22, poz. 269, Nr 119, poz. 1250 i Nr 120, poz. 1268 oraz z 2001 r. Nr 12, poz. 92) w art. 190 w § 1 dodaje się pkt 38a w brzmieniu:

„38a) sprzęt lotniczy, zestawy logistyczne oraz lotnicze środki bojowe wynikające z realizacji programu wieloletniego „Wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w samoloty wielozadaniowe”.

Art. 6.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

U Z A S A D N I E N I E

Lotnictwo bojowe jest dla Sojuszu Północnoatlantyckiego podstawowym środkiem odstraszania konwencjonalnego. Jego możliwości bojowe umożliwiają skuteczne wykonywanie zadań w czasie pokoju i wojny, zarówno o charakterze obronnym jak i zaczepnym, co wykazały ostatnio działania w Zatoce Perskiej i w Jugosławii.

Wymaganiem NATO przy tym jest, aby samoloty sił powietrznych państw członkowskich były zdolne działać we wszystkich warunkach atmosferycznych w dzień i w nocy oraz zwalczać cele znajdujące się poza zasięgiem widzialności. Ponadto, znajdujące się na wyposażeniu sił reagowania samoloty muszą być wielozadaniowymi, zdolnymi działać w składzie formacji międzynarodowych, z wymaganą dokładnością i efektywnością. Samolotów takich Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej nie posiadają. Użytkowane obecnie samoloty bojowe produkcji radzieckiej będą musiały być wycofane ze względu na całkowite zużycie resursów lub całkowitą nieprzydatność do wykonywania zadań bojowych na przyszłościowym polu walki.

W tej sytuacji w końcu 2004 r., po planowanym wycofaniu przestarzałego uzbrojenia, lotnictwo sił zbrojnych dysponowałoby zaledwie 100 samolotami bojowymi, zamiast niezbędnej liczby 160 (w tym tylko jedną eskadrą lotnictwa myśliwskiego, czyli 18 samolotami MiG 29).

Ewentualne oparcie się w zakresie kontroli przestrzeni powietrznej kraju niemal wyłącznie na pomocy sojuszników z NATO byłoby poważnym ograniczeniem suwerenności państwowej Polski.

Stąd też strona polska - w wyniku negocjacji Celów Sił Zbrojnych NATO - w pełni zaakceptowała Cel EA-1560, dotyczący wprowadzenia do uzbrojenia samolotu wielozadaniowego. Zgodnie z wymaganiami wyżej wymienionego Celu, pierwsza eskadra tych samolotów powinna osiągnąć gotowość operacyjną do końca 2003 r., a kolejne trzy eskadry w następnych trzech latach. Niewywiązanie się z tego podważy naszą wiarygodność wobec pozostałych członków Sojuszu.

Opisana sytuacja wymaga podjęcia radykalnych decyzji. Uchwalenie projektowanej ustawy oraz ustanowienie programu wieloletniego umożliwi realizację podjętych zobowiązań (art. 1). Niezbędne jest wprowadzenie do końca roku 2003 do eksploatacji eskadry w skła-

dzie szesnastu samolotów wielozadaniowych, przeznaczonej w pierwszym rzędzie do działań w systemie Obrony Powietrznej. W kolejnych latach należy kontynuować program tak, aby w 2006 r. osiągnąć docelową liczbę 60 samolotów wielozadaniowych (art. 2) na ogólną liczbę 160 samolotów bojowych będących na wyposażeniu sił zbrojnych. Samolot wielozadaniowy przewiduje się wykorzystywać do zwalczania celów powietrznych, naziemnych i nawodnych, wsparcia sił lądowych oraz prowadzenia taktycznego rozpoznania powietrznego. Jako priorytetowe dla samolotu będą traktowane zadania wykonywane w systemie obrony powietrznej. W związku z tym samolot wielozadaniowy powinien być zdolny do wykonywania podstawowych zadań zarówno w ramach narodowego systemu obronnego z lotnisk położonych na obszarze kraju, jak też w składzie sił międzynarodowych, działając z lotnisk położonych poza terytorium RP.

Z chwilą wycofywania samolotów wielozadaniowych zamierza się płynnie wprowadzać samoloty kolejnej generacji. Program dotyczący samolotu wielozadaniowego jest traktowany bowiem jako pomost do kompleksowego i perspektywicznego rozwiązania problemu wyposażenia w grupie samolotów bojowych.

Projektowana ustawa ustanowi program wieloletni oraz zapewni warunki jego realizacji. Możliwość ustanowienia programu wynika z art. 80 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych, tzn. jego wartość przekracza 100 mln zł i jest ustalany w celu realizacji zadań dotyczących obronności państwa.

Omawiany samolot wielozadaniowy będzie podstawowym środkiem walki lotnictwa Sił Zbrojnych RP. Samolot ten powinien być eksploatowany przez co najmniej 20 lat.

Oprócz nabycia samolotów, program obejmuje zakup zestawu logistycznego, lotniczych środków bojowych i szkolenie personelu (art. 2 ust. 2).

Realizacja programu będzie należeć do Ministra Obrony Narodowej (art. 2 ust. 3).

Program będzie finansowany ze środków budżetu państwa w części dotyczącej Ministerstwa Obrony Narodowej. Wielkości niezbędne na jego realizację będą jednak przydzielone ponad wielkości określone na realizację „Programu przebudowy i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2001-2006” (art. 3 ust. 1). Zasada powyższa będzie obowiązywała również po roku 2006, tzn. że na finansowanie programu będą przyznawane dodatkowe wielkości ponad ustalony poziom budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej. Z budżetu tego będą natomiast finansowane wydatki związane z eksploatacją oraz dostosowaniem infrastruktury do potrzeb nowego samolotu.

Rozpoczęcie programu nastąpi w 2001 r., a wyposażanie w samoloty Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej zakończy się w 2006 r. (art. 3 ust. 2).

Zakłada się, że harmonogram dostaw samolotów wielozadaniowych będzie przedstawiał się następująco:

- do końca 2003 r. - 16 szt.,
- do końca 2004 r. - 16 szt.,
- do końca 2005 r. - 12 szt.,
- do końca 2006 r. - 16 szt.

W projekcie ustawy zawarto zapis umożliwiający udzielenie zaliczki, która obok wiązania stron kontraktu jest przyjętą w obrocie międzynarodowym formą w tego typu kontraktach (art. 3 ust. 3).

Zakłada się również nałożenie zadania na Ministra Obrony Narodowej, aby, po zasięgnięciu opinii ministrów właściwych do spraw gospodarki oraz do spraw finansów publicznych, opracował szczegółowy plan zadaniowo-finansowy programu oraz składał Radzie Ministrów sprawozdanie (art. 4), co zapewni nadzór nad realizacją programu.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 10 września 1999 r. o niektórych umowach kompensacyjnych zawieranych w związku z umowami dostaw na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa (Dz. U. Nr 80, poz. 903) transakcji zakupu musi towarzyszyć co najmniej 100% offset, który powinien przyczynić się do:

- pobudzenia wzrostu gospodarczego,
- uzdrowienia sytuacji polskiego przemysłu zbrojeniowego i lotniczego,
- napływu nowoczesnej technologii,
- zmniejszenia wielkości bezrobocia.

Zaproponowana zmiana do ustawy – Kodeks celny umożliwi przy realizacji programu zastosowanie w 2001 r. zwolnienia od cła, a jednocześnie od podatku VAT i akcyzy, przez wykorzystanie zapisu art. 7 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 8 stycznia 1993 r. o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym (Dz. U. Nr 11, poz. 50 z późn.zm.). W latach następnych przewiduje się także utrzymanie zwolnienia od cła i podatku VAT przez wykorzystanie zapisów stosownych aktów wykonawczych do ustaw regulujących tę problematykę (podatku, cła). Propozycja ta ma na celu zmniejszenie obciążenia budżetu z tytułu realizacji programu.

Łączne nakłady z budżetu państwa na realizację programu obejmują dostawy samolotów, pozyskanie środków bojowych i pakietu logistycznego oraz przeszkolenie personelu.

Planuje się, że w latach 2002–2010 płatność z tytułu kontraktu będzie realizowana według ścieżki finansowania określonej po otrzymaniu oferty, lecz coroczne obciążenie budżetu nie powinno przekroczyć 0,05% PKB. Pozostała należność (wynikająca z różnicy między całkowitą ceną pozyskania samolotów a wypłatami w latach 2002–2010) zostanie opłacona w równych ratach w latach 2011–2015. Taki sposób finansowania ma na celu uniknięcie nakładania się wypłat z tytułu pozyskania samolotów z wypłatami z tytułu obsługi zadłużenia zagranicznego (zwłaszcza w latach 2004–2009).

Zakłada się uzyskanie - na w miarę korzystnych warunkach - pożyczki/kredytu na sfinansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa, wynikających z wydatków na pozyskanie samolotów.

Program
wyposażenia Sił Zbrojnych
Rzeczypospolitej Polskiej w samoloty wielozadaniowe

I CHARAKTERYSTYKA I ZADANIA SAMOLOTÓW BOJOWYCH WOJSK LOTNICZYCH I OBRONY POWIETRZNEJ.

Położenie geopolityczne Rzeczypospolitej Polskiej wymaga zabezpieczenia potrzeb obronnych na lądzie, w przestrzeni powietrznej i obszarze morskim. Realizacja tego zadania powinna być zapewniona między innymi przez lotnictwo bojowe będące podstawowym środkiem odstraszania konwencjonalnego. Jego potencjał powinien umożliwić skuteczne wykonywanie zadań zarówno o charakterze obronnym jak i zaczepnym:

w czasie pokoju:

- zapewnienie nienaruszalności granic powietrznych państwa;
- udział w misjach pokojowych i humanitarnych;

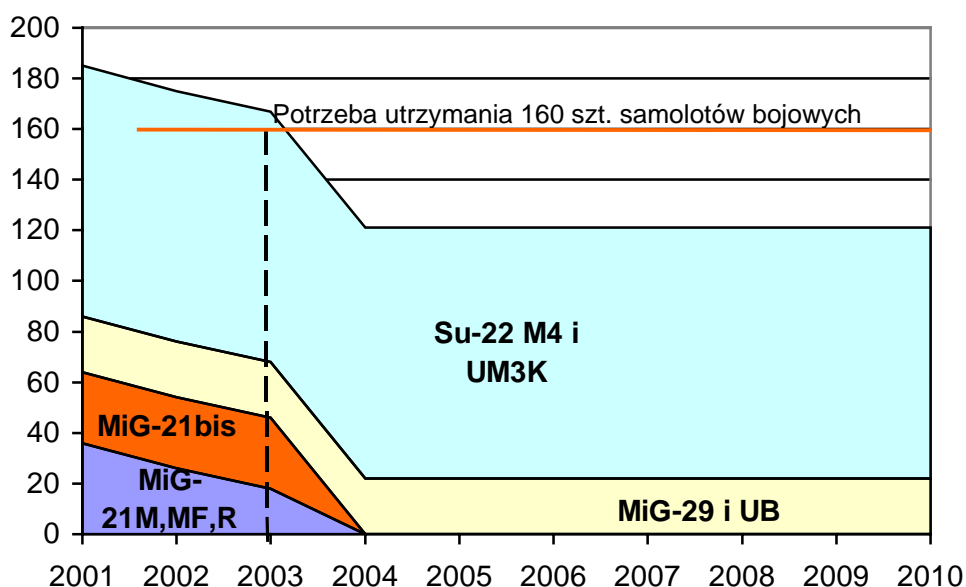
w czasie konfliktu zbrojnego (wojny):

- rozpoznanie i ostrzeżenie o zagrożeniach;
- organizowanie swobody działań i warunków prowadzenia skutecznej operacji przez wojska własne w przestrzeni powietrznej, na lądzie i morzu;
- osłabianie potencjału militarnego przeciwnika;
- izolowanie sił głównych przeciwnika od uzupełnień i zaopatrzenia.

Ponadto, w ramach przyjętych zobowiązań sojuszniczych, Siły Powietrzne powinny być w stanie wydzielić trzy eskadry do Sił Reagowania.

Do realizacji tych zadań Wojska Lotnicze i Obrony Powietrznej /WLOP/, według danych na 01.01.2001 r., posiadają **185** samolotów w tym **163** bojowe oraz **22** szkolno-bojowe. Są to: **22 MiG 29**; **99 Su-22**; **64 MiG-21**, a ich docelową eksploatację przedstawia wykres 1.

Wykres 1.

Samoloty te nie spełniają wymagań NATO w zakresie ich bojowego użycia. W celu dostosowania ich do interoperacyjnego współdziałania, w przestrzeni powietrznej zarządzanej według procedur NATO, trzy eskadry samolotów /Sił Reagowania/ doposażono w niezbędne urządzenia nawigacyjne, łączności oraz identyfikacji.

Zgodnie z „**Planem przebudowy i modernizacji WLOP w latach 2001-2006**”, Wojska Lotnicze i Obrony Powietrznej powinny posiadać 10 eskadr lotnictwa taktycznego wyposażonych łącznie w 160 samolotów bojowych. Poziom ten wynika z analiz uzasadniających konieczność posiadania lotnictwa w ilości umożliwiającej realizację podstawowych zadań.

Jak przedstawia wykres 1, niezbędna liczba 160 samolotów zostanie osiągnięta już w końcu 2003 r., na skutek wyczerpania się rewersów. Po 2004 r., zostaną tylko samoloty Su-22 oraz MiG-29 i to w przypadku przedłużenia ich rewersów technicznych. Jednocześnie po 2003 r. konieczna będzie eksploatacja przestarzałych samolotów MiG-21, ze względu na operacyjny wymóg posiadania 160 samolotów. Sytuację pogarsza brak środków finansowych na utrzymanie wszystkich samolotów w bieżącej eksploatacji. Z tego powodu około 25 samolotów bojowych będzie w stanie ciągłej konserwacji.

II HARMONOGRAM WPROWADZENIA SAMOLOTU WIELOZADANIOWEGO

Konieczność nie dopuszczenia do obniżenia potencjału obronnego Sił Zbrojnych RP, a także potrzeba wywiązania się z zobowiązań sojuszniczych, wynikających z Celów Sił Zbrojnych przyjętych przez RP, są głównymi uwarunkowaniami determinującymi potrzebę wprowadzenia do uzbrojenia samolotów wielozadaniowych. Ze względu na zmniejszającą się liczbę samolotów oraz realizację celu EA-1560, zakup nowego samolotu powinien nastąpić już w 2003 r. Związane jest to również z realizacją szeregu Celów Sił Zbrojnych i wymagań, głównie w zakresie wykorzystania broni precyzyjnego rażenia.

Harmonogram dostaw samolotów wielozadaniowych z uwzględnieniem wymogów /terminów/ celu EA-1560 przedstawia wykres 2.

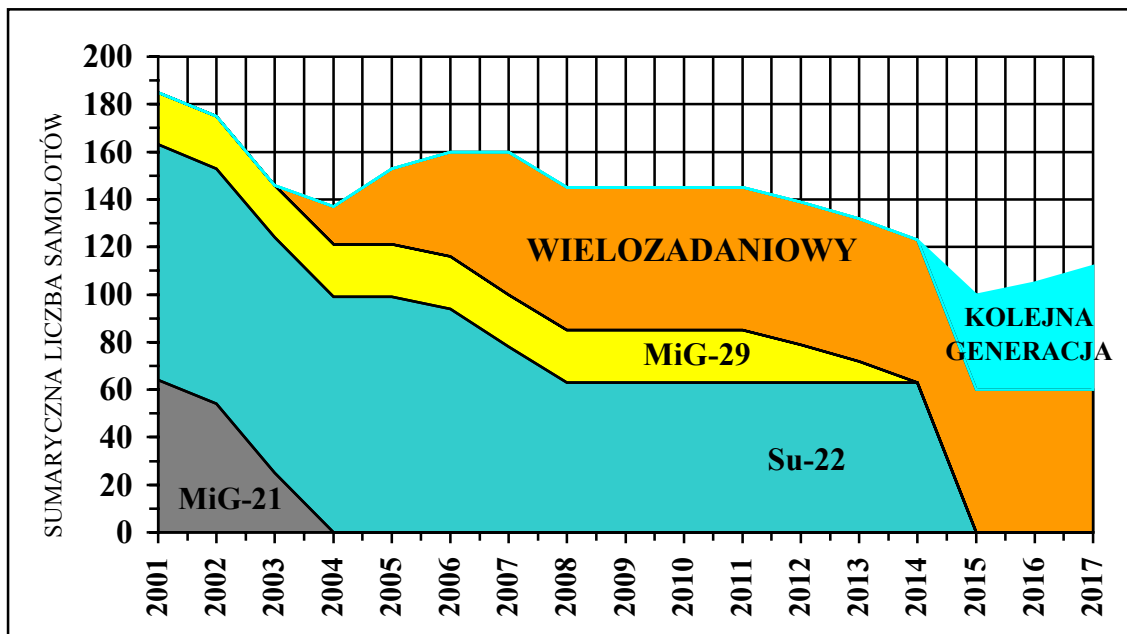
Wykres 2.

Błąd! Nieprawidłowe łącze.

Samolot wielozadaniowy zabezpieczy w pełni możliwości skutecznej kontroli przestrzeni powietrznej RP.

Przebieg docelowej eksploatacji obecnie posiadanych samolotów bojowych z uwzględnieniem wprowadzania samolotów wielozadaniowych przedstawiono na wykresie 3.

Wykres 3.

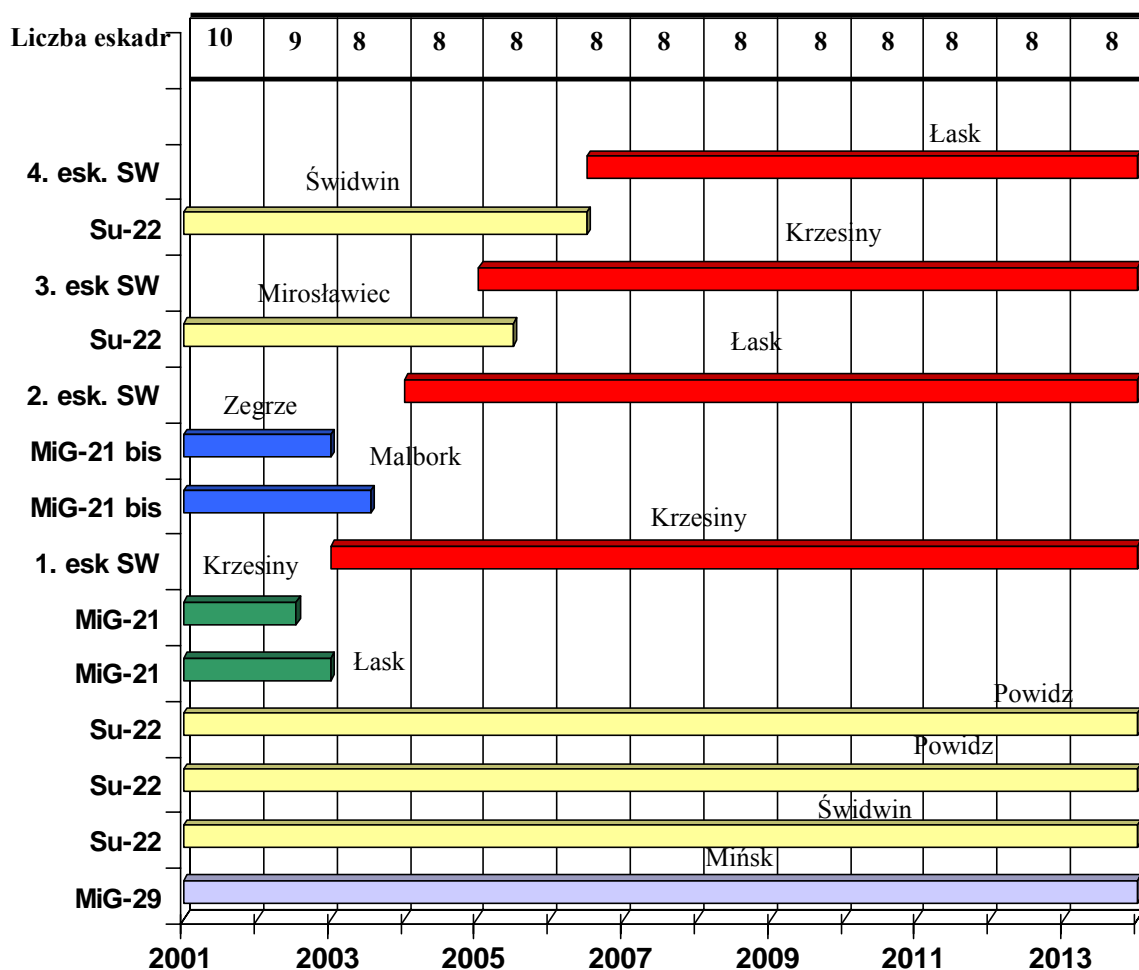

W celu obniżenia kosztów eksploatacji, w latach 2005-2007 planuje się wycofanie 2 eskadr samolotów Su-22. Nastąpi to po osiągnięciu pełnej zdolności operacyjnej przez pierwsze dwie jednostki lotnicze wyposażone w nowe samoloty wielozadaniowe.

Na wykresie przedstawiono także przewidywany termin wprowadzenia samolotów kolejnej generacji, które wraz z samolotami wielozadaniowymi będą po 2015 r. stanowić zasadniczą siłę lotnictwa bojowego.

Harmonogram wprowadzania i wycofywania eskadr lotnictwa taktycznego z uwzględnieniem samolotów dotychczas eksploatowanych, jak również samolotów wielozadaniowych przedstawia wykres 4.

Wykres 4

Wprowadzenie samolotu wielozadaniowego do uzbrojenia wymaga rozwiązań systemowych uwzględniających, poza dostawą samolotów:

- przygotowanie personelu naziemnego i latającego do użytkowania i obsługi samolotów w kraju;
- dostawę narzędzi pomiarowych, części zamiennych, sprzętu lotniskowo-hangarowego;
- zabezpieczenie serwisowe;
- zabezpieczenie niezbędnego oprogramowania, procedur monitorowania i zarządzania eksploatacją;
- dostawę lotniczych środków bojowych do zabezpieczenia działań bojowych;
- dostawę urządzeń uzbrojenia lotniczego (wyrzutnie, belki, zamki oraz niezbędnych zasobników);
- dostawę urządzeń treningowych, zapewniających realizację szkolenia lotniczego personelu latającego.

Samolot wielozadaniowy będący przedmiotem obecnego postępowania powinien być pomostem do pozyskania samolotu kolejnej generacji, którego pierwsze dostawy powinny nastąpić około 2015 r.

Należy przyjąć, iż poziom technologiczny oraz możliwości bojowe samolotów nowej generacji będą zdecydowanie większe niż samolotów obecnie eksploatowanych przez WLOP oraz współczesnych samolotów wielozadaniowych. Podobne zadania bojowe będzie mogła wykonywać relatywnie mniejsza liczba samolotów nowej generacji. W sferze zainteresowań powinny być samoloty mające zastąpić samoloty będące obecnie w użytkowaniu, których wersje prototypowe przechodzą obecnie badania. Wprowadzenie do uzbrojenia samolotu nowszej generacji powinno być poprzedzone wykonaniem odpowiednich analiz. W wyniku takiej oceny możliwe będzie prognozowanie ilościowe.

III PODSUMOWANIE

- 1. Zgodnie z „Planem przebudowy i modernizacji WLOP w latach 2001-2006”, Siły Zbrojne powinny być wyposażone łącznie w 160 samolotów bojowych, w tym do końca 2006 r. w 60 samolotów wielozadaniowych.**
- 2. Priorytetowym zadaniem jest realizacja celu EA-1560, dotyczącego zakupu 60 samolotów wielozadaniowych.**

Wybrany samolot powinien zapewnić realizację wszystkich zobowiązań zawartych w celach przyjętych przez Polskę.
- 3. Aby zapewnić realizację celu EA-1560, harmonogram dostaw powinien przedstawiać się następująco:**
  - do końca 2003 r. 16 szt.;
  - do końca 2004 r. 16 szt.;
  - do końca 2005 r. 12 szt.;
  - do końca 2006 r. 16 szt.
- 4. Samolot wielozadaniowy powinien zapewnić możliwość użytkowania w okresie minimum 20 lat i dlatego powinien być traktowany jako pomost do wprowadzenia samolotu następnej generacji.**
- 5. Dostawca samolotu wielozadaniowego powinien prowadzić lub co najmniej uczestniczyć w programie badań i produkcji samolotu kolejnej generacji.**
- 6. Wprowadzenie samolotów kolejnej generacji do lotnictwa SZ RP powinno być poprzedzone wykonaniem odpowiednich analiz ilościowo-strukturalnych posiadanego lotnictwa taktycznego w aspekcie operacyjnych możliwości perspektywicznego samolotu.**